

Dit artikel is uit EigenWijs, het ledenmagazine van Per Saldo en kan met bronvermelding gratis geheel of gedeeltelijk worden overgenomen.

Tamara Venrooy (VVD):

Iedereen kan straks zelf de tijd en locatie waarop ze zorg krijgen bepalen

Eind juni werd definitief besloten het pgb af te schaffen voor mensen die geen verblijfsindicatie hebben. Dat betekent dat 117.000 huidige budgethouders hun pgb over 2,5 jaar kwijt zijn. Hoe deze maatregel precies uitgevoerd moet gaan worden, is onduidelijk; de staatssecretaris moet dit in een brief voor Prinsjesdag gaan uitleggen. In deze brief moet ze ook uitleggen hoe ze ervoor gaat zorgen dat deze 117.000 budgethouders de regie over hun eigen leven gaan behouden en hoe de huidige pgb-hulpverleners ingezet kunnen blijven worden. Hierom heeft Tamara Venrooy, samen met Sabine Uitslag (CDA) en Fleur Agema (PVV), in een motie gevraagd. Per Saldo ging op bezoek bij Tamara Venrooy om uit te zoeken met welke antwoorden van de staatssecretaris zij, en de VVD, tevreden is.

Per Saldo: Over wat eigen regie is lopen de meningen uiteen. Wat is volgens u eigen regie?

Venrooy: "Cruciaal voor eigen regie is dat de zorg flexibel is qua tijd en plaats. Dat als iemand om zes uur 's ochtends uit bed gehaald wilt worden, omdat hij bijvoorbeeld naar zijn werk toe moet, dit mogelijk is. Dat moet ook bij thuiszorginstellingen mogelijk zijn. Budgethouders zijn in de zorg altijd de pioniers geweest, zo ook met hoe zij de regie over hun leven weten te behouden. Maar iedereen die langdurig zorg nodig heeft, moet de regie over zijn leven kunnen behouden, óók als je zorg rechtstreeks krijgt van een zorginstelling, de zogenoemde zorg in natura. De planning van een organisatie mag niet centraal staan, maar de zorgvraag en het leven van de mensen die hulp nodig hebben, moet centraal staan."

Per Saldo: Maar eigen regie houdt veel meer in dan bepalen hoe laat een zorgverlener komt en op welke locatie hij komt. Eigen regie betekent voor Per Saldo ook dat een zorgvrager 's ochtends bij de wasbeurt zichzelf kan wassen op de intieme plekken, ook als dat vier keer zo lang duurt. Kom daar maar eens om bij een thuiszorginstelling met haar minutenregistratie.

Venrooy: "Die mening deel ik, eigen regie is veel breder. En ik vind dat als iemand deels zichzelf wil wassen, ook al kost dat meer tijd, dat dit mogelijk moet zijn. Dat draagt namelijk bij aan de zelfstandigheid van mensen. Het moet er bij zorginstellingen niet om gaan hoeveel mensen ze per dag kunnen helpen, maar het moet ze gaan om hoe ze mensen zo lang mogelijk zelfstandig kunnen houden. Let wel, de minutenregistratie is niet iets wat de politiek de instellingen oplegt, daar kiezen ze zelf voor."

Per Saldo: U beschrijft de ideale wereld, maar zo is de wereld van zorgorganisaties niet. Stel, ik heb bij de thuiszorg geregeld dat iemand me om zes uur uit bed haalt, wat

momenteel meestal niet kan, maar goed, in uw wereld kan het, maar ik wil niet alleen om zes uur uit bed gehaald worden, ik wil ook dat steeds dezelfde persoon komt en ik wil ook een proefperiode zodat ik kan kijken of het klikt. U zegt dat dat mogelijk is?

Venrooy: "Ik vind dat iedereen dat recht heeft. En nog niet alles is mogelijk, maar ik heb al veel veranderingen gezien. Nu is er onvoldoende prikkel voor de thuiszorg om die omslag te maken. We hebben 2,5 jaar de tijd om die omslag goed te gaan maken, en dan moet dat voor iedereen mogelijk zijn."

Per Saldo: Per 1 januari kunnen nieuwe zorgvragers al niet meer kiezen voor een pgb. Wordt voor die datum de eigen regie al geborgd?

Venrooy: "De staatssecretaris heeft aangegeven dat de zorgkantoren er dan klaar voor moeten zijn. Ik doe dit zomerreces een aantal werkbezoeken en stagedagen bij zorgkantoren, zorgaanbieders die zorg in natura leveren en zorgaanbieders die zorg aan budgethouders leveren. Juist ook om te kijken waar de moeilijkheden én de mogelijkheden zitten om dit per 1 januari aanstaande te organiseren."

Per Saldo: Al jaren is het de zorginstellingen niet gelukt om die omslag te maken, de reden dat het pgb zo gegroeid is. En nu zou het in korte tijd ineens wel gaan lukken?

Venrooy: "De enige prikkel die echt werkt, is geld, helaas zou ik willen zeggen. Er moet dus een directe relatie komen tussen geleverde zorg en geld, zoals we dat bij het pgb ook kennen. Om die reden is er besloten dat de AWBZ straks uitgevoerd gaat worden door de zorgverzekeraars. De zorgverzekeraars hebben nu al een individuele relatie met de klant, die verder uitgebreid gaat worden. Nu is die relatie alleen nog op het gebied van *cure*, dus zorg die is gericht op genezing. Maar straks dus ook op het gebied van *care*; als iemand langdurige zorg nodig heeft. Klanten zullen straks bij het kiezen van een zorgverzekeraar met veel meer dingen rekening gaan houden. Ze gaan dan ook de vraag meenemen: Heb ik, als ik langdurig zorg nodig heb, voldoende keuze om de zorg te organiseren zoals ik dat wil? De staatssecretaris heeft bijvoorbeeld toegezegd dat de zorgverzekeraars individuele zorgarrangementen moeten gaan aanbieden. Wij willen van haar weten hoe ze dat gaat regelen. Gaat ze zorgverzekeraars de mogelijkheid van een trekkingsrecht opleggen? Hoe ze de eigen regie gaat borgen is aan de staatssecretaris, voor ons is het belangrijk dat ze de eigen regie goed gaat borgen. Zodat als iemand bijvoorbeeld zorg nodig heeft op een andere locatie, bijvoorbeeld iemand die werkt en een vergadering heeft in een andere plaats, ook daar de zorg kan krijgen die nodig is; daar gaat het ons om.

Daarnaast zullen de huidige pgb-hulpverleners ook in de zorg in natura gaan werken, dus de zorgkantoren zullen ook contracten afsluiten met deze kleine zelfstandigen. Dat zal ook voor de nodige prikkels gaan zorgen. Nu is het vaak dat een zorgkantoor in een regio maar met drie grote instellingen contracten afsluit; dat is makkelijker dan met een groot aantal kleinere partijen contracten afsluiten. Wij willen dus van de staatssecretaris weten hoe ze precies gaat regelen dat zorgkantoren ook in zee gaan met die kleine zelfstandigen en kleine zorgbureaus."

Per Saldo: Waarom heeft u eigenlijk voorgestemd terwijl nog zo onduidelijk is hoe de maatregel uitgevoerd moet gaan worden?

Venrooy: "Dit is voor ons een moeilijk standpunt om in te nemen. En ook al is er discussie over de cijfers, voor ons is het knip en klaar dat door de groei van het pgb de kosten te veel stijgen. Dat gaat gewoon mis en na 2015 staan er ook mensen aan de poort die zorg nodig hebben. Tot op heden was de lijn om met de kaasschaaf door de regeling te gaan: bevriezen van tarieven, geen indexering toepassen, intensievere controle, wachtlijst invoeren.

Ogenschijnlijk houd je daarmee de regeling overeind, maar op een gegeven moment kom je op het punt dat het pgb geen volwaardige zorg meer kan bieden. Dus hebben wij gekozen voor een volwaardige pgb-regeling met een aanspraakbeperking. Wij willen niet dat mensen gedwongen moeten worden opgenomen in een verpleeghuis en zo uit hun gezinnen worden getrokken. Dus hebben we ervoor gekozen voor die groep een volwaardig pgb te laten bestaan. Het is een moeilijke keuze. Maar ik ben ervan overtuigd dat je ook de eigen regie kunt behouden als je voor de zorg bent aangewezen op zorginstellingen. Dat gaan we de komende 2,5 jaar regelen.”

Per Saldo: Per Saldo maakt zich ook heel ernstige zorgen over hoe gemeenten de begeleiding gaan invullen, zeker als het om gespecialiseerde één op één begeleiding gaat, zoals aan bijvoorbeeld autistische kinderen? Deelt u deze zorgen?

Venrooy: “Er moet inderdaad nog heel veel gebeuren. Maar daar nemen we ook de tijd voor: 1 januari 2013 stromen de nieuwe aanvragers binnen, in 2014 iedereen. Bovendien verhuist nagenoeg heel het budget mee, dus er wordt hier eigenlijk niet op bezuinigd. Dat is anders dan toen ondersteunende begeleiding overging naar de gemeenten. Daarvoor kregen de gemeenten maar een heel klein budget. Wij, als VVD, vinden dat begeleiding veel beter aansluit bij welzijnsbeleid dan bij zorg en daarnaast hebben gemeenten er al veel ervaring mee.” **Per Saldo: “Maar gemeenten zijn helemaal niet gewend aan individuele oplossingen die voor veel groepen nodig zijn.”** Venrooy: “Ik heb van veel wethouders berichten gekregen over hun plannen hoe ze hiermee willen omgaan en ik moet zeggen, daar wordt heel goed over nagedacht. Er zijn zeker knelpunten. Ik kreeg een mail van een jonge vrouw wiens broer naar de zorgboerderij gaat in een naburige gemeente en zich zorgen maakt of haar broer straks nog wel kan gaan. Het is dus ook nodig dat gemeenten gaan samenwerken. Ook heb ik mails gekregen van veel ouders die nu begeleiding hebben voor hun kinderen met autisme, die zich zorgen maken. Ik kan ze nu zeggen dat sommige dingen anders zullen gaan als de gemeenten verantwoordelijk worden voor de begeleiding, maar die mensen moeten wel allemaal goede begeleiding blijven houden. En dat kan omdat het budget nagenoeg meegaat. Na de zomervakantie hebben we hierover een debat in de Tweede Kamer en dan ga ik zeker de voorbeelden uit de mails naar voren brengen en aan de staatssecretaris vragen hoe ze in haar voorbereidingen ervoor zorgt dat deze mensen niet in de knel gaan komen. Ik kan helaas die zorgen nog niet wegnemen, maar ik kan wel toezeggen dat ik de zorgen aankaart bij de staatssecretaris en dat ik vind dat er goede oplossingen moeten komen. Maar hoe de staatssecretaris dit gaat oplossen, dat laat ik aan haar.”

Per Saldo: De keus voor een pgb als het gaat om een individuele voorziening in de Wmo is wettelijk geregeld. Gemeenten willen de ruimte hebben om zelf te kiezen of zij een pgb aanbieden. Wilt u ze die ruimte geven?

Venrooy: “De Wmo kent voor individuele voorzieningen, zoals woningaanpassingen en rolstoelen een mogelijkheid om deze in de vorm van een pgb te verstrekken. Collectieve voorzieningen, zoals bijvoorbeeld het collectief vraagafhankelijk vervoer, zijn daar buiten gehouden. De VVD wil hier graag aan vasthouden. Dat betekent dat als gemeenten, wanneer zij geen collectieve voorziening kunnen aanbieden, een individuele voorziening of een pgb moeten verstrekken. Bijvoorbeeld aan mensen die doof zijn en begeleiding nodig hebben; een kleine doelgroep waarvoor collectieve begeleidingsmogelijkheden binnen de gemeentegrenzen niet passend zijn. Of aan mensen met ernstige gedragsproblematiek die bij de 'reguliere' opvang niet te begeleiden zijn.”

Per Saldo: Veel budgethouders voelen zich door de politiek weggezet als fraudeurs. Kunt u zich dat voorstellen?

Venrooy: “Ja. Maar ik heb het woord fraudeur heel bewust al die tijd niet in mijn mond genomen. Pas nu, nu u er naar vraagt. Voor mij staat fraude helemaal los van deze maatregel. Overal waar geld in omgaat, wordt fraude gepleegd. Dat moet je altijd aanpakken, altijd. Maar het heeft niets te maken met ons standpunt. Ik heb de afgelopen weken met heel veel budgethouders gesproken en wat mij opvalt is dat ze allemaal erg concencieus zijn. Wel vinden we dat we de discussie moeten kunnen voeren over wat is eigenlijk gebruik en wat is oneigenlijk gebruik. Maar dan gaat het niet om het pgb, dan gaat het om de indicatiestelling: wanneer geven we iemand toegang tot zorg? Ik denk dat we dat misschien wel te snel doen.”

Per Saldo: Veelbudgethouders maken zich ook erg boos over de uitspraak dat het pgb alleen behouden blijft voor mensen die het echt nodig hebben. Hoezo hebben de mensen zonder verblijfsindicatie het pgb niet echt nodig?

Venrooy: “Dat is ook een nare opmerking”. Ze neemt lang de tijd om naar woorden te zoeken. “Ik kan me voorstellen dat je door zo’n uitspraak het gevoel krijgt dat het is alsof je er niet mag zijn. Zo is het zeker niet bedoeld. Wat we ermee bedoelen is dat mensen met een verblijfsindicatie zonder een pgb gedwongen uit hun gezinnen wegmoeten naar een verpleeghuis omdat ze anders niet de benodigde zorg kunnen krijgen. Budgethouders zonder verblijfsindicatie hebben écht zorg nodig. Maar niet per se via een pgb. Ze houden ook hun recht op zorg.”

Per Saldo: Op een rij zettend: U blijft groen licht geven aan deze maatregelen als de eigen regie maar geborgd wordt. En eigen regie houdt in dat zorgvragers de tijd en locatie waarop ze zorg krijgen mogen bepalen, dat ze het recht hebben op vaste zorgverleners met wie het klikt, dat als ze tijdens de zorgverlening dingen zelf willen doen, maar die meer tijd kosten, ze de ruimte krijgen om dat te doen. En als dat niet gebeurt, gaat u maatregelen voorstellen zodat dit wel geregeld wordt?

Venrooy: “Ja.”

Per Saldo: En wat betreft begeleiding op een rij zettend: u blijft groen licht geven als mensen die individuele begeleiding nodig hebben dit kunnen behouden, of in natura of via een pgb, als mensen nu in naburige gemeenten naar voorzieningen gaan als zorgboerderijen daar naar toe kunnen blijven gaan. En als dat niet gebeurt, gaat u maatregelen voorstellen dat dit wel geregeld wordt?

Venrooy: “Ja.”

Tamara Venrooy diende deze motie in samen met Sabine Uitslag (CDA) en Fleur Agema (PVV). Twee laatstgenoemden waren niet beschikbaar; Sabine Uitslag is op vakantie van 1 juli tot 8 augustus, over Fleur Agema wilde de PVV niet vertellen van wanneer tot wanneer ze met vakantie is, als alleen dat ze niet beschikbaar is voor het interview..

Ideale wereld bestaat niet

Per Saldo vindt de ideale wereld die Tamara Venrooy schetst heel mooi, maar gezien de

ervaringen van de afgelopen decennia met de zorg in natura en hoe gemeenten omgaan met het verstrekken van voorzieningen aan mensen met een beperking, gelooft Per Saldo niet dat de thuiszorginstellingen en gemeenten de eigen regie van mensen kan borgen zoals met het pgb mogelijk is. Per Saldo is bezig met het zichtbaar maken van alle groepen die niet geholpen zijn met de zorg in natura. Daarvoor hebben we u hulp nodig. Vul het formulier in en vertel uw verhaal op www.pgb.nl.